

Aan

Minister VWS

Deadline: 12 januari
2026

nota

TER BESLISSING

Nota ter beslissing bij beleidsreactie GR-advies
gezondheidsrisico's geitenhouderijen

Datum
16 december 2025

Kenmerk
4323509-1092691-IZB

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

De Gezondheidsraad heeft op 8 december jl. het tweede deeladvies over Gezondheidsrisico's rond veehouderijen uitgebracht. Dit advies is opgesteld op aanvraag van uw voorganger, mede namens de minister LNVN, naar aanleiding van het onderzoeksrapport VGO-III begin februari 2025 en volgt op het 1e deeladvies dat begin juli naar de Kamer is verzonden. De Kamer vraagt dringend om een reactie (verzocht eerder nog voor het kerstreces) en dringt aan op het snel nemen van een besluit over maatregelen, om duidelijkheid te krijgen en om verder gezondheidsrisico te voorkomen. U heeft mede namens de minister van LNVN gezegd te streven naar een reactie voor het Commissiedebat Dierziekten en Zoönosen (14 januari).

Met deze brief geeft u samen met de minister van LNVN een eerste inhoudelijke beleidsreactie op het advies en gaat u in op de vervolgstappen en tijdsplanning. Vanwege de gevoeligheid van dit dossier en mogelijke impact op andere beleidsterreinen zijn ook de bewindspersonen van VRO en IenW reeds betrokken. Normaliter zou de besluitvorming via de reguliere onderraden lopen, maar door de samenloop met het kerstreces is gekozen voor een verkorte route via een BWO, nadrukkelijk ook op verzoek van de MP en in afstemming met AZ. De brief is aan de MR voorgelegd op 9 januari en akkoord bevonden.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de voorliggende Kamerbrief voor verzending mede ondertekend door de minister van LNVN naar de Tweede Kamer, en ook, zoals op dit dossier gebruikelijk is, naar de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

- De Gezondheidsraad concludeerde in het 1e deeladvies dat er waarschijnlijk een oorzakelijk verband is tussen wonen in de buurt van geitenhouderijen en het risico op longontsteking en dat dit voldoende aanleiding was voor maatregelen om deze gezondheidsrisico's te beperken.
- In het 2e deeladvies laat de Raad zien dat de kans op een longontsteking voor omwonenden van geitenhouderijen aanzienlijk verhoogd is, namelijk binnen een straal van 500m met 73% en binnen een straal van 1000m met 19% verhoogd. De Raad geeft een aantal aanbevelingen om de gezondheidsrisico's rond geitenhouderijen te beperken, door het verminderen van de blootstelling aan emissies.

- Enerzijds is dit door het instellen van een afstandsnorm bij nieuwvestiging van geitenhouderijen en aanleg van woningen/gevoelige bestemmingen, waarvan u toezegt, in afstemming met LVVN en andere departementen (VRO, IenW), de aard en uitvoering nader te gaan verkennen.
- Voor bestaande situaties is de aanbeveling om in te zetten op emissiereductie. Dit kan mogelijk bereikt worden door aanpassing van het stalsysteem, het stalmanagement of mestopslag, maar er is momenteel geen inzicht in de effectiviteit van de maatregelen en over de samenstelling, verspreiding en blootstelling van de verschillende componenten in de emissies.
- U geeft aan, samen met MLVVN, om indien er voldoende aanknopingspunten zijn in de resultaten van het WUR onderzoek dat binnenkort wordt afgerond, verder in te zetten op deze lijn door het starten van pilot projecten en nader onderzoek naar (de impact van) technische maatregelen.
- Voor 'prioritaire locaties' met een relatief hoog blootstellingsrisico willen we verkennen welke aanpak waar mogelijk en proportioneel is om het huidige gezondheidsrisico voor omwonenden te verminderen.
- De Raad adviseert om het effect van maatregelen te monitoren. De inzet is om zowel monitoring op gezondheidsrisico's voort te zetten (vergelijkbaar met VGO) als monitoring van emissies (m.n. rondom interventies) op te zetten.
- U zegt toe om binnen een paar maanden met een meer concreet plan te komen.

Datum

16 december 2025

Kenmerk

4323509-1092691-IZB

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

- Er is veel aandacht voor dit onderwerp in de politiek. Er wordt vaak aangedrongen op het (snel) maatregelen nemen om risico's voor de volksgezondheid te verminderen.
- Op het commissiedebat op 14 januari zal het onderwerp naar verwachting uitgebreid aan bod komen.
- Het verzoek om een beleidsreactie voor het kerstreces kwam vanuit Kamer (Kostić), maar dat was te kort op het verschijnen van het advies.
- Er worden regelmatig Kamervragen gesteld in de TK¹ en (recent nog) in de EK²; op 1 juli 2025 was een Mondeling Overleg met de EK.
- In mei is een motie van de PvdD aangenomen om een landelijk moratorium in te stellen, in ieder geval tot aan het Gezondheidsraad advies en op 17 oktober heeft u daar schriftelijk op gereageerd.³ In de brief als reactie daarop hebben u en de Minister van LVVN aangegeven dat er op zo een korte termijn geen landelijk moratorium ingevoerd kon worden, maar dat op korte termijn (vrijwel) geen nieuwe vergunningen afgegeven zullen worden en daarmee feitelijk tegemoet wordt gekomen aan wat de motie beoogt.

¹ Kamerstuk 2021Z04530 mei 2021, Kamerstuk 2021Z20340, januari 2022, Kamerstuk 2023Z13628, augustus 2023, Kamerstuk 2025D11119, 14 maart 2025, Kamerstuk 2025D17073, 15 april 2025.

² 28 november 2025: Commissiebrief inzake advies Gezondheidsraad geitenhouderijen; 27 mei 2025: EK Reactie op vragen inzake Onderzoek 'Veehouderij en gezondheid omwonenden' - VGO-III; EK vergaderjaar 22-23, 28.973/29.683: 170593.02U, februari 2023 en 170593.05U, juni 2023

³ Kamerstukken 29683, nr. 315

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het onderwerp ligt gevoelig bij het publiek, zowel bij de omwonenden als geitenhouders. In de media wordt er regelmatig aandacht aan besteed.

Datum

16 december 2025

Kenmerk

4323509-1092691-IZB

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

N.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

Kosten van verder onderzoek en monitoring gezondheidseffect worden, op basis van voorgaande studies geschat op ongeveer 500K voor een studie die om te beginnen in 2026 of 2027 zal uitgevoerd worden (over de jaren 2023 t/m 2025), en indien wenselijk herhaald wordt voor het bepalen van vervolg 3-jaar periode(n) in 2029/2030 e.v.. Financiële ruimte hiervoor wordt voorzien binnen het budget van de directie IZB.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

Invoering afstandsnorm in de Omgevingswet zal worden verkend

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Afstemming interdepartementaal is op BWP niveau gedaan met LVVN, VRO en IenW; waar relevant is afgestemd met het RIVM en VGO-onderzoekers en vertegenwoordigers van de sector.

h. Toezeggingen

U zegt toe binnen een paar maanden met een nader uitgewerkt plan te komen, mede namens de minister van LVVN.

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

